

Nazomer 2023

HET STEENUILTJE

SEIZOENBLAD IVN MUNSTERGELEENSITTARD

Volop activiteiten in de
natuurverbindersweek

BELEEF DE NATUUR!

Mededelingen van het bestuur

De zomer is bijna voorbij. Het is voor onze vereniging een mooie maar ook drukke zomer geweest. We vierden het 50-jarig jubileum van onze vereniging en van de heemtuin op 4 juni.

Activiteiten in de Natuurverbindersweek

In de periode van 1 tot en met 11 juni vonden diverse activiteiten plaats als onderdeel van de Natuurverbindersweek en in dit nummer treft u uitvoerige beschrijvingen aan.

De aftrap vond op 1 juni plaats met de aanleg van een bloemenweide bij het Tiny Forest Parc Glana door leerlingen van Basisschool de Reuzepas. De kinderen werden geïnteresseerd gadeslagen en deels geholpen door de bewoners van het complex.

'Clean up' Wanenberg

Vrijdag 2 juni in de ochtend werd een "Clean up" van de Wanenberg verricht door leerlingen van basisschool van Munstergeleen. 's Avonds volgde een sprookjesachtig mooie en drukbezochte wandeling langs de Maas onder leiding van John Leclair met aansluitend een presentatie van regisseur Ruben Smit gevolgd door de film "De Levende Rivier", dit alles in de buitencinema aan de Maas te Obbicht.

Er volgde een foto-ochtend voor de fotografieclubs. Op zondag 4 juni werd in de Schwienswei Insectenfotosafari met App gehouden onder leiding van Arno Huis in t Veld. De deelnemertjes en hun ouders waren zeer enthousiast.

Jubileum

Op 4 juni in de middag vierden we het 50-jarig jubileum van onze vereniging en de heemtuin. Het was een gezellige dag met diverse activiteiten. Vele bezoekers bezochten de beleefdag en de receptie. Ook werd het 50-jarig jubileum gevierd van Hub Mulders en het 40-jarig jubileum van Toos van de Vring. Beide leden zijn pijlers van onze afdeling, hun inbreng en inzet voor onze vereniging is zeer groot, we zijn beiden veel dank verschuldigd. De toespraken zijn gepubliceerd op onze website.

Aansluitend aan de receptie hadden we een gezellige BBQ voor onze leden.

Tijdens de Natuurverbindersweek vonden nog diverse activiteiten plaats zoals 2x een interessante lezing over het mijnwater door Fred Vroomen. Deze lezing vond plaats in de aparte setting van de heemtuin. Meer over dit onderwerp is te vinden in vorige nummers van het Steenuiltje.

De kinderspeurtocht in het bos van de heemtuin georganiseerd door Josette Janssen trok tot onze spijt slechts weinig bezoekers. Mogelijk dat het tijdstip en de dag hieraan debet is.

Op 9 juni heeft Kees Blankers aan een groep van

ongeveer 10 personen een rondleiding gegeven over de Wanenberg met aansluitend in de heemtuin een verrassende klankbeleving van Bart Koenders.

De natuurverbindersweek werd afgesloten met de Slootjesdag aan de Geleenbeek zoals zo vele jaren werden de kinderen en hun ouders enthousiast gemaakt voor het waterleven door Lex Vlieks en Pie Gillissen.

Een impressie van bovengenoemde activiteiten vindt u binnenin en op de achterpagina.

Overlijden Stuf Kaasenbrood

Op 9 augustus overleed ten gevolge van een noodlotig ongeval Stuf Kaasenbrood,

gewaardeerd lid van onze vereniging.

Stuf was ca 50 jaar lid van IVN Munstergeleen, hij was actief in de heemtuinwerkgroep en vogelwerkgroep en daarnaast nog actief als natuurgids. Een in memoriam is met de nieuwsbrief naar onze leden verstuurd. Hij zal zeer gemist worden en wij wensen de familie en vrienden veel sterkte met dit verlies.

Heemtuin op de schop

Tot slot, de komende maanden zijn grote werkzaamheden gepland in de heemtuin, o.a. de vijver zal gerestaureerd worden. De scholenwerkgroep zal in een nieuwe samenstelling aan de slag gaan, hierbij geholpen door de oude scholenwerkgroep.

De werkgroep Ruimtelijke Ordening zal de ontwikkelingen in de gemeente nauwgezet blijven volgen en waar nodig haar stem laten horen. Ook zal deze werkgroep actief betrokken zijn bij de totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie van onze gemeente. De bomenwerkgroep in samenwerking met IVN Land van Swentibold gaat in overleg met de gemeente over een revisie van het Bomenbeleidsplan.

Steenuiltje

De PR-commissie van onze afdeling denkt na over hoe onze leden in de toekomst te informeren. Hierbij staan een aantal vragen centraal. Willen we het Steenuiltje behouden? Willen we een digitale nieuwsbrief? Zo ja, willen we deze naast het Steenuiltje gaan gebruiken? Welke kosten voor het Steenuiltje vinden we acceptabel? Nu gaat immers een groot deel van het budget van onze afdeling op aan het Steenuiltje. Vragen waar we momenteel nog geen antwoorden voor hebben. Hierbij nodigen we de leden uit om samen met ons over dit vraagstuk na te denken en een eventuele mening kenbaar te maken bij leden van de PR-commissie.

Een aantal werkgroepen is van samenstelling veranderd. Voor verdere informatie verwijzen we naar onze website.

Namens het bestuur,
Ilona Schmeets

Voorpagina: foto Ewa Pienkowska. Achterpagina, foto's IVN MGS.

HET STEENUILTJE

Voorwoord

Op het moment van schrijven zitten we al weer in de eerste week van september. Buiten is de zomer bezig aan een overduidelijk goedmakertje voor een regenachtige augustusmaand. Er vallen tropische temperaturen te noteren, en dat is voor september vrij uitzonderlijk. Maar wie kijkt daar met de grilligheid die de klimaatverandering met zich meebrengt nog eigenlijk van op? Juni was daarentegen een mooie zomermaand en daar hebben de activiteiten van onze natuurverbindersweek van geprofiteerd. Met dit pilotproject wil onze IVN-afdeling, net als het gehele IVN, meer mensen warm maken voor de natuur. En, ook niet onbelangrijk, we hopen er mee uit te vinden hoe we nieuwe doelgroepen kunnen bereiken. Want die hebben we hard nodig. Wat er zich in die week allemaal in de heemtuin en daarbuiten heeft afgespeeld, kunt u lezen in dit nummer van het Steenuiltje. Niet alleen in woord, maar zeer zeker ook in beeld.

Paul van Hulsen

Minicursus korstmossen

IVN Westelijke Mijnstreek organiseert een mini-cursus korstmossen voor geïnteresseerden binnen de regio, die weinig tot geen kennis hebben van deze organismen.

Na de theoretische inleiding van docent Hub Bonten duiken we met behulp van binoculaire of gewone microscoop verder in de fascinerende wereld van korstmossen.

De twee veldlessen zijn in een stedelijke en een natuurlijke omgeving.

Programma:

Donderdag, 26 oktober, 19.30 – 22.00 uur, IVN lokaal Beekdaelen-Schinnen (Burgemeester Pijlstraat 1D, Schinnen), binnen les

Zaterdag, 28 oktober, 09.30 – 12.00 uur Stadswallen Sittard (buiten les)

Zaterdag, 11 november, 09.30 – 12.00 uur, Teverenerheide, gemeente Geilenkirchen Duitsland (buiten les)

Kosten: IVN leden € 12,50, niet leden € 15,00 (incl. loepje, zoekkaart en koffie/thee tijdens de theorieles)
Aanmelden vóór 15 oktober via mail: marly.harrie@gmail.com

Na betaling, uiterlijk 20 oktober, op NL64 Rabo 0108 3949 48 IVN Land van Swentibold onder vermelding van “mini-cursus Korstmossen” ontvang je een bevestiging van deelname via e-mail. Wie het eerst

- 2 Mededelingen van het bestuur
- 3 Minicursus korstmossen en activiteiten
- 4 Team heemtuin stelt zich voor
- 5 Aangenaam verrast
- 6 -9 Activiteiten natuurverbindersweek
- 10 Wandelknooppunten in Zuid-Limburg
- 11 Heruitgave Flora Batavia, de patrijs
- 12 Beeldimpressie natuurverbindersweek in de heemtuin

Colofon

Het Steenuiltje is het seizoensblad van IVN MunstergeleenSittard en verschijnt normaal gesproken viermaal per jaar.

komt, wie het eerst maalt.

Er kunnen maximaal 25 personen deelnemen (minimum: 15)

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Marly Beurgens, telefoonnr. 06-14818881 of mail marly.harrie@gmail.com

Activiteiten

zondag 1 oktober Bodemdiertjesdag. Aanvang 14.00 uur in de heemtuin en omgeving in Munstergeleen, door Lex Vliex.

zaterdag 4 november Nacht van de nachtwandeling door Lex Vliex. Vertrek 19.30 uur bij de parkeerplaats recreatiegebied Windraak.

vrijdag 10 november Stiltewandeling door Ben Bongers, in samenwerking met Plök, vertrek tussen 19.00 en 19.30 uur vanaf de parkeerplaats Windraak/Botkuilweg en eindigend in de heemtuin Munstergeleen met klankschalenconcert aldaar.

Team heemtuin stelt zich voor

De heemtuin in renovatie

De 50-jarige heemtuin is aan een renovatie toe. Dit is nodig, mede door klimaatverandering. Door de uitzonderlijke droge zomers van de laatste jaren en omdat er een overmaat aan stikstofverbindingen in de tuin terecht is gekomen. Er zijn diverse plaatsen in de heemtuin waar diverse vegetaties onder druk zijn komen te staan, of deze vielen in hun geheel weg. Hierdoor is het assortiment aan planten met 25% geslonken. Daarbij komt ook nog eens, dat bij de eerste grote vijver een lek is ontstaan en deze vijver onder het gewenste peil staat, waardoor de tweede vijver niet meer gevoed kan worden door overstromend regenwater. Waarschijnlijk hebben we dit te 'danken' aan de treurwilg, die naast de vijver staat. Deze treurwilg heeft zich het laatste jaar sterk ontwikkeld. Bij de voorgenomen herstelwerkzaamheden in oktober zal zich het wel uitwijzen, of dit inderdaad de oorzaak is van de lekkage in de eerste vijver.

Plan van aanpak

Om al de veranderingen aan te kunnen pakken, zal op korte termijn een plan van aanpak worden opgesteld. Voor de langere termijn gaan we een beheersplan voor de heemtuin uitwerken. Op deze manier zijn we ervan verzekerd dat ons IVN MGS-juweeltje in het recreatiegebied Wanenberg- Hondskerk gehandhaafd blijft, en dat we nog vele bezoekers en scholieren mogen blijven ontvangen.

Om bovenstaande werkzaamheden te kunnen realiseren vragen we extra vrijwilligers, die het vaste team kunnen assisteren. Deze vrijwilligers zijn vooral op de zaterdag- en de maandagochtend nodig.

Gastvrouwen, gastheren

We zijn ook op zoek naar nieuwe gastvrouwen/heren die in de perioden van half maart tot eind september 2024 ons team kunnen versterken omdat enkele leden zijn weggefallen of de ontvangstfunctie in de heemtuin niet meer kunnen vervullen. Deze ontvangstfunctie houdt in dat men zelf gekozen keuzen kan maken via inroostering van 1 tot 3 zondagen per seizoen of men gastvrouw of gastheer is in de heemtuin. Onderling ruilen is na de inroostering altijd nog mogelijk. Beginnende gastvrouwen/heren doen hun eerste dienst met een vaste IVN-medewerker. De tuin is open op de zondagen in de bovenstaande periode van 11:00 tot 16:00 uur. Voor meer informatie kan men terecht bij Piet Huits, ondergetekende of bij het bestuur.

Hub Mulders beheerder heemtuin.

Team heemtuin stelt zich voor

Net als voorgaande seizoenen stellen de nieuwkomers zich voor:

Ben Gabriel

Ik verheug me om op de maandagmorgen naar de heemtuin te fietsen en mede met de andere werken-

de leden werkzaamheden te verrichten in de heemtuin. Er is iedere week ander werk te verrichten, zoals de perken en paden onkruid vrij maken en het is interessant om te zien hoe het iedere week groeit en bloeit. We drinken met zijn allen om 10.30 uur gezellig koffie. Ik heb met veel plezier een vrijwillige bijdrage geleverd voor het in stand houden van de heemtuin, wat zeer belangrijk is. Het sociale gevoel speelt erbij ook een grote rol. Ik hoop het nog lang met veel plezier te kunnen doen.

Ger Gabriël

Ik ben Ger Gabriël, 73 jaar oud.

Sinds begin 2022 werk ik met heel veel plezier als vrijwilliger in de heemtuin van MunsterGeleenSittard. Het is motiverend maar zeker ook heel gezellig om dit in groepsverband te doen. Halverwege de ochtend, tijdens de pauze, worden er wetenswaardigheden over de natuur uitgewisseld, maar ook andere zaken komen aan de orde.

De positieve en lovende reacties van de bezoekers geven ons veel voldoening.

John Paulussen

Via Miel van de Vring ben ik als vrijwilliger bij de heemtuin gekomen. Ik werk er nu anderhalf jaar met plezier. Duidelijk is geworden dat ik nog veel kan leren over planten, struiken en bomen enzovoort.

Aangenaam verrast

Met regelmaat wandelen wij in natuurgebied De Doort. Het dankt zijn bekendheid mede aan de **boomkikker** die je er regelmatig, en dit jaar in grote aantallen, in de zomertijd kunt bewonderen.

De boomkikker behoort tot de bedreigde diersoorten. Hij plant zich voort in visvrije, zonnig gelegen en matig voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. Ook dient het water visvrij te zijn, omdat anders de eitjes en larven worden opgegeten. Waterplanten die een voorkeur hebben zijn riet en lisdodde. Vanaf half april zijn de luidruchtige concerten van de boomkikker te horen, vanuit de oevers van de voortplantingswateren. Vooral op warme avonden wordt er geroepen. Dit kan doorgaan tot eind mei, begin juni.

Het vrouwtje kan in een seizoen **150 tot 300 eitjes** leggen. De kikkervisjes zijn van andere soorten te onderscheiden aan de bovenste staartzoom die doorloopt tot boven de ogen. De larven kleuren gedurende hun ontwikkeling olijfgroen waaraan ze makkelijk te herkennen zijn. Bijna volgroeide exemplaren kleuren tenslotte grasgroen, net als de ouderdieren. De boomkikker is van alle West-Europese kikkers te onderscheiden door de **egale lichtgroene** kleur op de rug en de relatief gladde huid zonder wratten zoals padden of langwerpige klierlijsten op de rug zoals veel echte kikkers. De boomkikker is tevens de enige soort in de Benelux waarvan de vingers en tenen hechtschijven dragen. Buiten de voortplantingstijd leven boomkikkers op het land en ook tijdens de voortplantingstijd zitten ze overdag vaak in de oevervegetatie of aangrenzend struweel. Ze overwinteren op het land. De boomkikker heeft een voorkeur voor het landschapstype 'bos en struweel' en stelt hoge eisen aan zijn leefgebied. Als **landhabitat** zijn vooral zonnig gelegen zoom- en mantelvegetaties, vegetaties van meerjarige kruiden en braamstruwelen van belang. Tussen augustus en oktober daalt de temperatuur in het grootste deel van het verspreidingsgebied sterk. In de winter is het te koud om actief te zijn en zoekt de boomkikker een schuilplaats op om de winterslaap in door te brengen. Het winterkwartier bestaat uit holle bomen, holtes tussen boomwortels, in de strooisellaag en in houtstapels.

Pie Cilissen

2-wielers
Hensels
Munstergeleen - Maasmechelen

Voor de aankoop van de topmerken Gazelle, Rih en Bikkel kunnen wij u een goed advies geven volgens onze slogan: advies, kwaliteit en service, daar heeft u wat aan! Pascal Hensels, Overstraat 16, 6151 CN Munstergeleen.

Activiteiten Natuurverbindersweek 1-11 juni 2023

Schoonmaakactie

Op vrijdag 2 juni vond de tweede activiteit plaats in het kader van de natuurverbindersweek. Een activiteit waar geen reclame voor gemaakt is vanwege het besloten karakter. Met het gezegde 'wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' in het achterhoofd, hebben Floor Kruitz en ondergetekende samen met groep 8 van Basisschool Munstergeleen een schoonmaakactie gehouden aan de rand van Munstergeleen en in natuurgebied de Hondskerk. Vuilniszakken, grijper-tjes en handschoenen werden kosteloos door de gemeente Sittard-Geleen ter beschikking gesteld, en zo hebben we met ca 30 leerlingen en 2 juffen maar liefst bijna 5 volle vuilniszakken met zwerfafval weten te verzamelen.

Na het harde werk, werden de leerlingen in de heemtuin getraakteerd op een bekertje fris met een koekje. Samen hebben we de wereld een klein beetje mooier gemaakt en kijken we terug op een leuke en geslaagde activiteit. **Fred Penners**

Op 8 juni heeft groep 5 van BS Munstergeleeneen leuke en leerzame dag gehad op de Windraak en in de heemtuin van IVN.

Vanuit school werd onder begeleiding van juf Els, oud-meester Jo en IVN-er Kees Blankers gestart en richting de Windraak gelopen. Eerste stop was in de perenweide met uitleg over deze 80 jaar oude Legipont perenbomen. Vandaar uit kregen de kinderen de opdracht om minstens 4 soorten grassen te verzamelen. Dat werd met veel enthousiasme gedaan, waarna ze als beloning een mandarijn kregen die ze wel zelf moesten vinden in het struikgewas. De geplande kersenpluk in de kersenweide langs de Hoddelsley ging niet door omdat door vorst en vocht er heel weinig kersen aan de bomen hingen.

Dus snel naar de heemtuin gelopen waar de kinderen na een zelf meegenomen lunch 4 activiteiten aangeboden kregen door de scholenwerkgroep van onze afdeling, waaronder moestuin leren kennen, waterleven onderzoeken, zadenbommen maken en kersen (die we gekocht hebben) ontpitten. Met veel energie en lol werd hieraan meegedaan, ondanks dat het erg warm was. Daarna was het teruglopen naar school. Onderweg kregen we te horen dat zo'n dag in de natuur er vaker moest zijn. Voor de school en IVN een duidelijke opdracht. De jeugd is de toekomst.

Kees Blankers

Stiltewandeling Spaubeek

Op woensdag 7 juni 11.00 uur vertrok de stiltewandeling bij ons Tiny Forest achter de BMV te Spaubeek. Deze locatie is kennelijk héél moeilijk te vinden, bleek maar weer eens. Toch wordt het goed onderhouden door LBH (onze werkgroep Landschapsbeheer). Na veel pr zonder aanmeldingen werd ik rond 10.45 uur gebeld op onze vaste telefoon door een inwoner van Spaubeek. Ik stond al met een voet buiten met de vlaggetjeslijn in mijn hand. Mijn vrouw nam op en gaf mij het toestel. Want een onbekend nummer is voor mij natuurlijk. Er was namelijk ook een vermelding in VIA, de woensdag bijlage van de regionale krant, editie Sittard-Geleen. Dit was de eerste en enige algemene mededeling voor mensen die niet IVN-lid of donateur zijn of IVN niet volgen op een website of Facebookpagina. Persoonlijk zag ik alle PR wel honderd keer. Die inwoner mocht en ging mee met rugzak, water en zaklamp.

Beleef de natuur

Ook ging mee Robbert Hesen van IVN Limburg, wonend in Noord-Limburg. Met verstand van bos en natuur. We beleefden de natuur. Met 3 personen liepen we dus de wandeling, die u al gekregen hebt of kunt krijgen. Mocht u interesse hebben, mail dan naar onze secretaris. In wezen is het de blauwe route van Belevend Beek, maar dan met het openluchttheater, de groeve en het geologisch monument en natuurlijk ons Tiny Forest, de pareltjes van Beek en Spaubeek.

Wandelaars

Toen we net vertrokken waren kruisten we het pad met wandelaars die de gele route zouden gaan lopen en ondanks verzoek/aanbod liepen ze niet met ons mee. Zowel de gele als de blauwe route kunt u beginnen bij café Spech en komen langs mijn huis met voetbalveldkruis. We liepen niet te snel met veel stiltemomenten, maar zonder pauze. De groeve is nu niet meer gesloten en kent 3 toegangen, ook een pad van boven af. U kunt er geologisch interessante lagen zien. Onze werkgroep Geologie weet er alles van.

We vertrokken om 11.10 uur en we waren terug om 13.40 uur bij de Tiny Forest of eigenlijk café Spech. Daar vertrok net een groepje van 8 dames die allemaal apart wilden afrekenen. Ja, dat kan tegenwoordig. De deelnemers kregen van mij een folder en een potlood met IVN-logo en de rest is vertrouwelijk. Had u maar moeten meelopen. U kunt deze route altijd zelfstandig lopen. Maar er zijn in ons gebied echt tientallen routes te vinden op verscheidene websites en app. Zelf gebruik ik naast Google maps ook vaak MAPS.ME. Elke IVN heeft wandelgidsen die op verzoek alles voor u kunnen en willen doen. Los van de jaarlijkse cyclus, die u kunt vinden in ons jaarboekje en op onze website. Graag zien we u terug bij onze activiteiten. **Martien van Wezel**

Vogelexcursie Geleenbeek

Woensdagmorgen 7 juni, even voor zeven uur, een prachtige ochtend! Bij aankomst op de afgesproken startplek staan al vier deelnemers te wachten. Even later arriveren er nog drie en tevens de excursieleider Frits Beaumont.

Luisteren naar de zang

We vertrekken richting de Geleenbeek. Ondanks dat de vogelzang in deze maand wat minder wordt horen we al snel een zwartkop, een grasmus en een merel.

Roodborst, tjiftjaf en vink

Ook de roodborst, tjiftjaf en vink laten zich goed horen. Door het hoge gras en het vele groen aan de bomen is het moeilijk om de vogels te spotten, maar luisteren naar hun zang en het herkennen van de verschillende vogels heeft ook zo zijn charme.

Kikkers

In een rustig tempo wandelen we langs de beek, terwijl nu ook de kikkers zich mengen in de strijd om onze aandacht. Beneden over de beek vliegt een aantal grote gele kwikstaarten en de winterkoning laat zijn lied klinken.

Bosrietzanger

Opeens horen we een bijzondere vogel zingen: de bosrietzanger. En als kers op de taart zit de vogel zeker tien minuten op een prikkeldraad aan de overzijde van de beek om zijn show weg te geven. Zo kunnen we hem goed observeren. Deelnemer Defauwes maakte bijgaande prachtige foto van de vogel. Het was een geslaagde excursie en smaakt zeker naar meer.

Ook mee?

Mocht u naar aanleiding van deze korte impressie geïnteresseerd zijn om een keer deel te nemen aan een vogelexcursie kijk dan regelmatig op de website van ons IVNMunsterGeleenSittard, waar vanaf september weer de data worden vermeld.

Leonne Könings

De bosrietzanger

Bosbaden

Heb je wel eens van bosbaden gehoord?

Ik wel!

En nog mooier; IVN MunsterGeleenSittard organiseerde 8 juni een zinnenstrelende avond, waarbij ik mocht ervaren wat je voelt, ziet, hoort, ruikt en proeft tijdens het bosbaden.

Als gezondheidsprofessional heb ik geen overtuiging nodig om te weten dat actief bezig zijn in de natuur een positief effect heeft op je welzijn en gezondheid. Dagelijks maak ik mensen bewust van de invloed die zij zelf hebben op hun lichamelijke, psychische en sociale gezondheid, liefst tijdens een fijne wandeling.

Geïnspireerd door deze positieve ervaringen en mijn liefde voor de natuur viel mijn oog op het boek "Shinrin-yoku" dat "bosbaden" betekent (geschreven door Japanse auteur en expert betreffende bosbaden; Yoshifumi Miyazaki).

De nadruk bij bosbaden ligt niet op een actieve, maar vertragende manier van natuurbeleving, waardoor de ervaring nog veel intenser is. Deze theorie maakte mij nieuwsgierig!

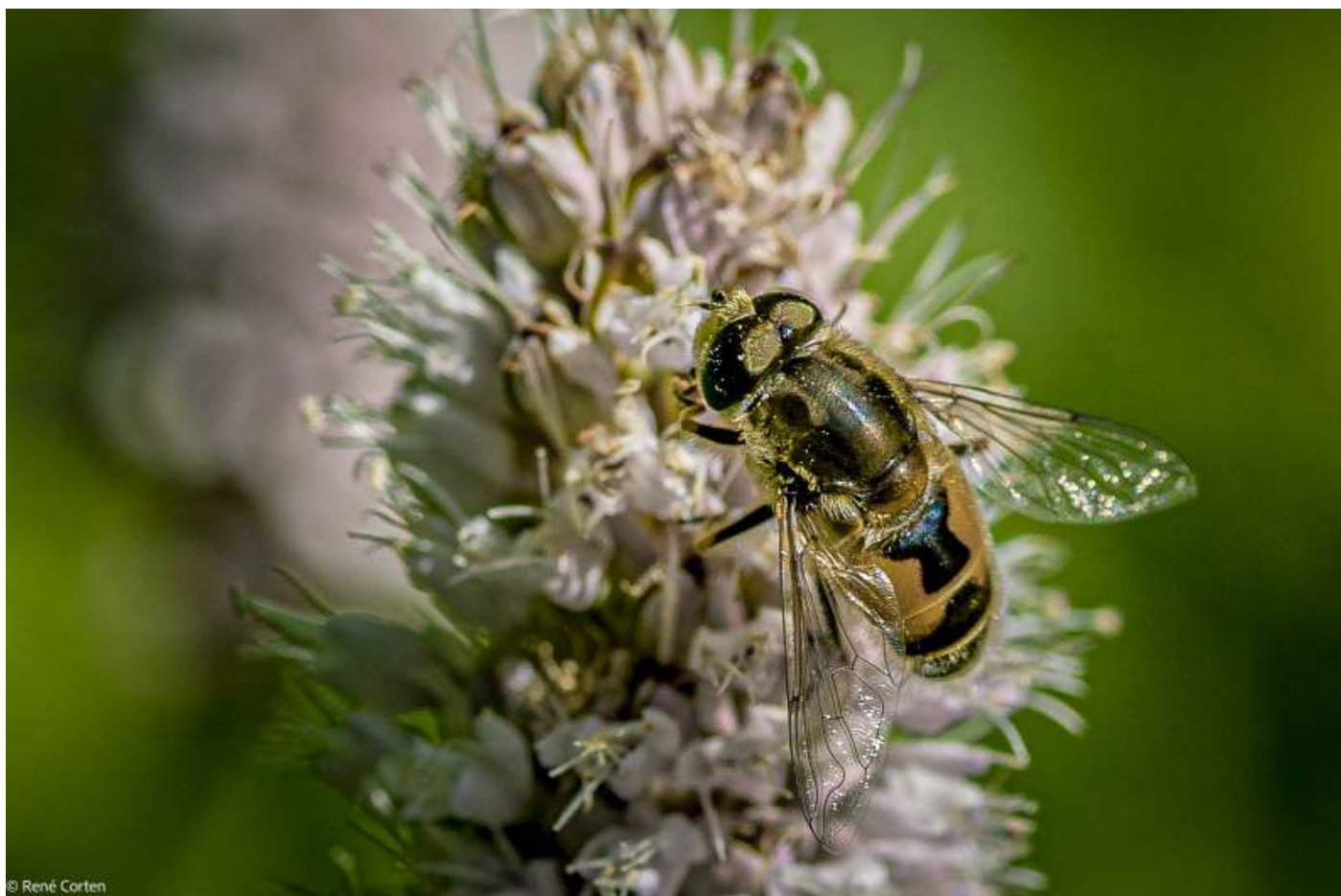
Toeval bestaat niet; ineens had ik een flyer in handen van IVN MunsterGeleenSittard. "De natuur heeft mensen nodig"; ze organiseerden een natuurverbindersweek.

Op 8 juni jl. mocht ik figuurlijk een duik nemen in het bos. Een weldaad om te mogen ervaren hoe ik op dieper niveau meer kan verbinden met de natuur. Lekker onderdompelen in de magie van het bos! Wat was het heerlijk om in alle rust en stilte te mogen genieten van de dierengeluiden, verschillende geuren van bos en weide, bloesem en grassen te voelen en de strelende wind over mijn huid te voelen. Verwarmd door de ondergaande zon zag ik een kleine muisje uit zijn holletje kruipen.

Op ons pad pauzeerden we in de Heemtuin Munstergeleen waar we onze eigen verse kruidenthee mochten plukken en drinken.

Met dank aan IVN MunsterGeleenSittard, organisator Fred Penners en uiteraard bosbadengids Marije voor deze weldadige avond.

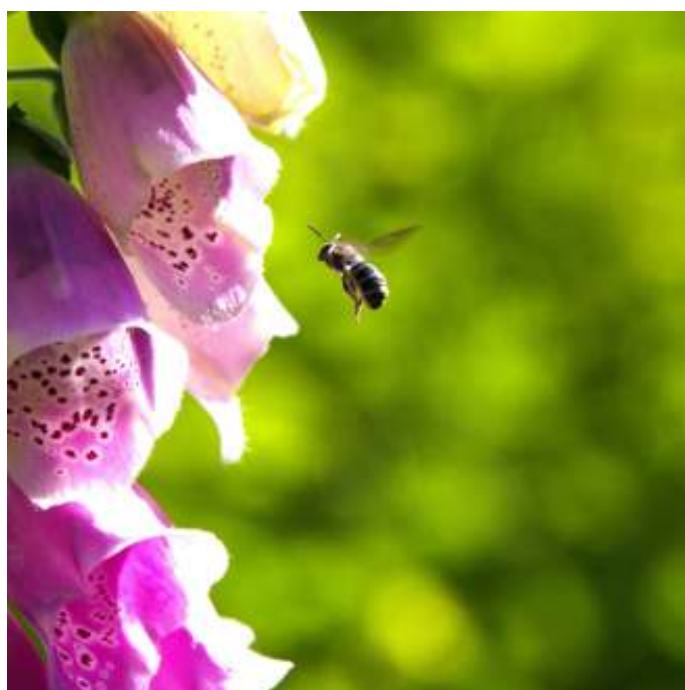
Monique van Heesch-Webers

© René Corten

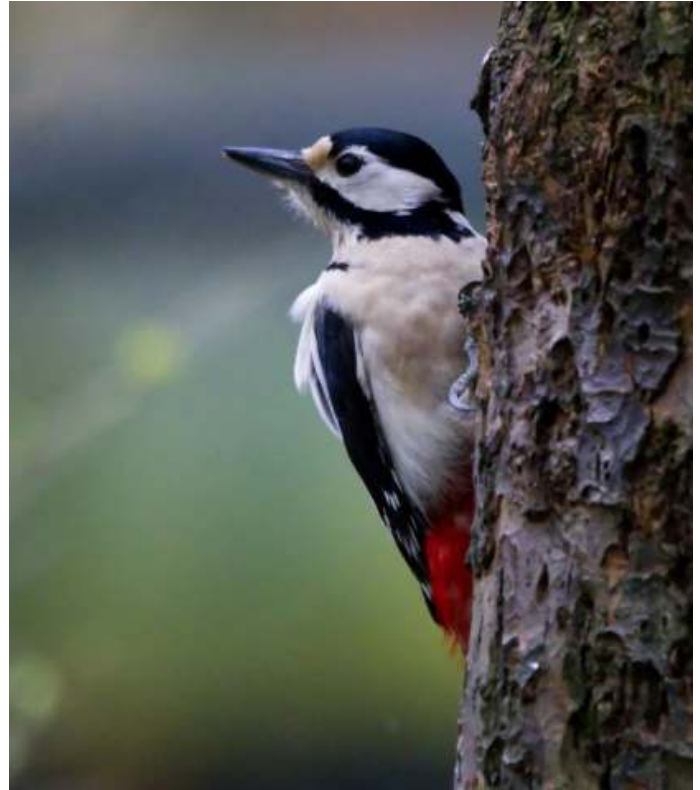

© René Corten

De foto's op deze en de volgende pagina zijn gemaakt tijdens de foto-ochtend in de heemtuin op 3 juni 2023 en in het kader van de natuurverbindersweek.

Foto's boven en linksonder: René Corten. Foto rechtsonder: Ewa Pienkowska.

Foto's bonte specht en eekhoorn: Ewa Pienkowska. Kleine foto hiernaast en onder: René Corten.

Wandelknooppunten in Zuid-Limburg

Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg) is samen met de Zuid-Limburgse gemeenten een project gestart om bestaande en nieuwe wandelroutes te ontsluiten via wandelknooppunten.

IVN MunsterGeleenSittard (afgekort MGS) is door de gemeente Sittard-Geleen gevraagd om haar inbreng te geven over de toekomstige plaatsing van wandelknooppunten in onze gemeente, zodat zoveel mogelijk mooie en interessante wandelroutes in onze gemeente ontsloten worden en onderhouden kunnen worden. Natuurlijk worden daarbij primair landelijke wandelroutes als het Pieterpad en de landelijke lange afstandsroutes meegenomen in dit knooppuntennetwerk. Ook bestaande gemeentelijke wandelroutes, zoals de gele paaltjes route door Sittard-Geleen, de Corio Glana route en de door IVN Munstergeleen opgezette Steenuiltjes-route zijn daarbij weer eens kritisch bekeken.

Wandelroutes zijn voor IVN-MGS belangrijk. Bezoekende wandelaars van onze heemtuin vormen een belangrijke bron van PR van onze heemtuin en IVN MGS en leveren ook een belangrijke bijdrage aan het betalen van de onderhoudskosten van onze heemtuin.

Het is daarom heel fijn om in juni van Visit Zuid-Limburg en de gemeente Sittard-Geleen te horen en te zien, dat onze wensen over de toekomstige plaatsing van wandelknooppunten en wandelroutes zullen worden opgevolgd. Één wandelknooppunt van het Zuid-Limburgse wandelknooppunten netwerk zal komen te liggen vlakbij de ingang van onze heemtuin. De Steenuiltjes wandelroute en de huidige 'gele paaltjes' wandelroute door Sittard-Geleen en langs onze heemtuin zullen beide opgenomen zijn in het nieuwe wandelknooppunten netwerk.

De planning voor de uitvoering van het wandelknooppunten project van Visit Zuid-Limburg ziet er als volgt uit:

Juli en augustus 2023: afstemmen met overige grondeigenaren, met name Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Limburgs Landschap;

September tot en met december 2023: ter plaatse met de aannemer(s) beoogde wandelknooppunten bekijken en wandelroute voorbereiden;

Vanaf **januari 2024** plaatsen van de wandelknooppunt paaltjes en de benodigde richting aanduidingen. We hopen dus dat in de loop van het voorjaar van 2024 de wandelknooppunten ook in onze omgeving te gebruiken zullen zijn.

IVN-MGS is -desgevraagd- zeker bereid om deze wandelknooppunten in haar eigen omgeving regelmatig te controleren en ook te helpen bij het zichtbaar blijven van deze knooppuntpaaltjes. Al onze leden en donateurs kunnen ons daarbij natuurlijk helpen bij hun wandelingen in Sittard-Geleen.

Nieuwe route app voor IVN

Onze landelijke IVN-organisatie is bezig met een vernieuwing van haar digitale informatie structuur. De vele IVN- afdelingen hebben binnen deze lande-

lijke IVN-website al een eigen website gekregen. Alle afdelingen hebben dezelfde opbouw van hun afdelingswebsite. De afdelingen blijven zelf verantwoordelijk voor de inhoud van hun eigen afdelingswebsite.

IVN landelijk heeft langere tijd een deel van haar website ingericht voor informatie over IVN-routes, die door haar afdelingen zijn voorgesteld. Deze routes zijn ook te raadplegen via een app.

De huidige IVN routes app wordt momenteel ook herzien, zodat deze is aangepast aan de actuele informatiestructuur van IVN. Ook bij de routes blijven de IVN-afdelingen verantwoordelijk voor de actualiteit en de inhoud, beschrijvingen van interessante plekken en foto's, waar deze nuttig zijn.

IVN landelijk heeft nu aan alle afdelingen gevraagd om na te gaan:

Welke routes opgenomen dienen te worden in de IVN routes app:

De **juistheid en actualiteit van de afdelingsroutes** te controleren en waar nodig aan te passen;

Deze routes **vóór 1 oktober 2023** gecontroleerd te hebben en gereed te hebben voor toepassing in de vernieuwde IVN routes app.

Wanneer je de huidige IVN routes app gebruikt, dan vind je daar wel de Corio Glana route, waaraan IVN Munstergeleen heeft meegewerkt, maar de voor de heemtuin belangrijke Steenuiltjesroute is niet opgenomen in de huidige IVN app.

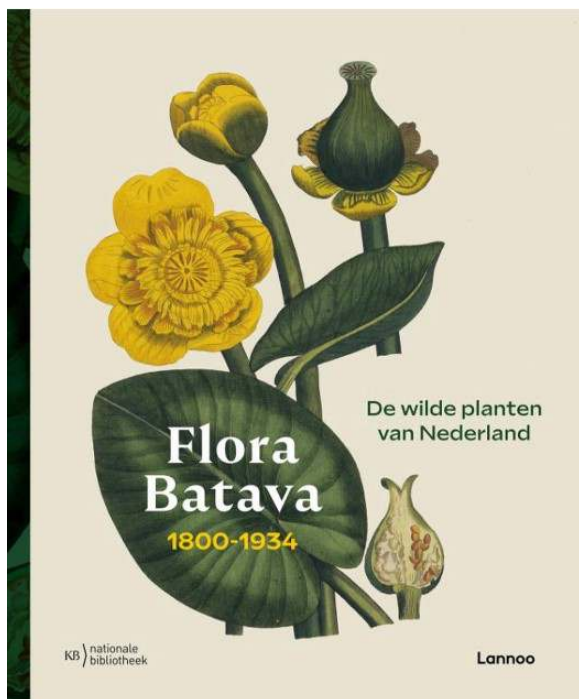
In samenwerking met onze webmaster en het bestuur van IVN-MGS zal de werkgroep wandel- en fietsroutes uitvoering geven aan de actualisatie van de voor IVN-MGS belangrijke routes op de vernieuwde IVN app.

Jan Weerts, namens de werkgroep wandel- en fietsroutes.

Toekomstig wandelknooppunt

Heruitgave Flora Batava

Tussen 1800 en 1934 werd in 28 delen de Flora Batava uitgegeven. Dit botanische meesterwerk omvat 2.240 handgekleurde platen van planten, paddenstoelen, mossen en wieren die tot de mooiste in Nederland gemaakte botanische illustraties horen. De meer dan 2.630 soortbeschrijvingen bieden een schat aan informatie over de historische verspreiding van deze planten en over grotendeels verdwenen kennis: hun toepassing als medicijn, voedsel, verfstof en veevoer. Nederlandse natuurgeleerden, verzamelaars en kwekers waren destijds vooral geïnteresseerd in de natuur van overzee. Eeuwenlang hadden ze zich welhaast blindgestaard op de zeldzaamheden die via de handels- en oorlogsschepen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie en de West-Indische Compagnie arriveerden. De kennis van de lokale plantenwereld was ver achtergebleven. De binnenlandse flora werd als onbeduidend beschouwd met als gevolg dat het medische en economische potentieel van inheemse planten onbenut bleef. Terwijl de wilde flora in zwaar weer verkeerde, floreerde de plantenstudie.

Uitgeverij J.C. Sepp en Zoon vatte rond 1797 het plan op voor een Nederlandse flora: een geïllustreerd overzicht van alle planten in de Bataafse republiek. In 1800 verscheen deel 1 van de Flora Batava. Niemand had toen kunnen bevroeden dat de 2.632 beschreven soorten zouden uitmonden in een project van 461 afleveringen, waarvan het laatste (28e) deel pas uitkwam in 1934. Nu lijkt de flora opnieuw – of nog steeds – in zwaar weer te verkeren en is op 1 juni van dit jaar een heruitgave van 910 pagina's verschenen. Daarin staan alle oude prenten verkleind tot briefkaartformaat, aangevuld met bijdragen van 65 wetenschappers en natuurschrijvers over honderd 'iconische' soorten, waarvan de oorspronkelijke platen en teksten op ware grootte zijn afgebeeld.

Esther van Gelder en Norbert Peeters (red.)
Flora Batava 1800-1934 – De wilde planten van Nederland
Lannoo; 910 pagina's; € 79.
Piet Huits

De patrijs

De patrijs is een inheemse vogel en houdt van open terrein met lage begroeiing en vlakke akkergebieden. Het voedsel bestaat uit insecten, zaden en blaadjes. Het verenkleed is aangepast aan de omgeving, roodbruin gestreept zodat ze niet opvallen.

Man en vrouw zien er bijna het zelfde uit, alleen het mannetje heeft een grote kastanjebruine borstvlek. Patrijzen zijn grondbroeders. In januari/februari vormen zich de paren.

De hen maakt dan een ondiep kuiltje in de bodem en bedekt dit met hooi en stro. Het legsel bestaat uit 10-20 eieren. De hen broedt deze in 24-26 dagen uit. De jongen verlaten het nest al na enkelen dagen en na een maand kunnen ze al vliegen.

Bij gevaar blijven ze zo lang mogelijk op de grond weggedoken en vliegen op het allerlaatste moment laag boven de grond weg.

Sinds de jaren 70 is de patrijzenstand met 95% afgenomen: van 100.000 broedparen naar 5000 broedparen. In 2020 hadden we hooguit nog 4000 broedparen in Nederland. De patrijs staat dan ook op de rode lijst als kwetsbaar genoteerd.

De achteruitgang is grotendeels te danken aan het gebruik van pesticiden en de verandering in de landbouw. Zoals het verdwijnen van de akkerranden, houtwallen en braakliggend terrein. Deze factoren beroofden de patrijs van zijn broedplekken, schuilplaatsen en voedsel.

Gelukkig zijn er weer steeds meer boeren die de akkerranden inzaaien, dit ten gunste van de patrijs en van de andere akkervogels.

Vogelwerkgroep Sittard

